

॥ २३ ॥ २४ ॥ एवंघ्राणादीनां हठेन नियहेतत्तद्विद्रियविकलो वसीदत्येव न तु कृतकृत्यो भवतीत्यर्थः ॥ २५ ॥ तप आलोचनं ॥ २६ ॥ २७ ॥ योगात् राजयोगात् चित्तमात्रं निपहृत्य एकाग्रं द्रष्टृश्रयो परं चित्तं सर्वार्थं तदभावे स्वस्वरूपमात्रं निष्ठं त्वेकाग्रं ॥ २८ ॥ आत्मानं परं ब्रह्म ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ अनुजानीहि अस्मदुपदेशमनुसाक्षात्कृत्य योगबलेन ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ इत्याश्वमेधिके पर्वणि नै

अन्यान्वाणान्समीक्षस्व यैस्त्वमांसूदयिष्यसि ॥ तच्छ्रुत्वा सविचिंत्याथ ततो वचनमब्रवीत् ॥ २३ ॥ अलर्क उवाच इयं निष्ठा बहुविधा प्रज्ञया त्वव्यवस्यति तस्माद्बुद्धिं प्रतिशरान्प्रतिमोक्ष्याम्यहं शितान् ॥ २४ ॥ बुद्धिरुवाच नेमेवाणास्तारिष्यंति मामलर्कं कथंचन ॥ तवैव मर्मभेत्स्यंति भिन्नमर्ममरिष्यसि ॥ अन्यान्वाणान्समीक्षस्व यैस्त्वमांसूदयिष्यसि ॥ २५ ॥ ब्राह्मण उवाच ततो लर्कस्तपोघोरं तत्रैवास्यायदुष्करं ॥ नाध्यगच्छत्परं श्रेयोयोगान्मतिमतांवरः ॥ २६ ॥ सुसमाहितचेता सुसततोचितयत्नभुः ॥ सविचिंत्य चिरं कालमलर्कोद्विजसत्तम ॥ २७ ॥ नाध्यगच्छत्परं श्रेयोयोगान्मतिमतांवरः ॥ स एकाग्रं मनः कृत्वा निश्चलो योगमास्थितः ॥ २८ ॥ इन्द्रियाणि जघाना शुबाणैर्नैकेन वीर्यवान् ॥ योगेनात्मानमाविश्य सिद्धिं परमिकांगतः ॥ २९ ॥ विस्मितश्चापिराजर्षिरि मांगायां जगाद ह ॥ अहो कष्टं यदस्माभिः सर्वबाह्यमनुष्ठितं ॥ ३० ॥ भोगतृष्णा समायुक्तैः पूर्वरज्यमुपासितं ॥ इति पश्चान्मया ज्ञातं योगान्नास्ति परं सुखं ॥ ३१ ॥ इति त्वमनुजानी हिराममाक्षत्रियान्जहि ॥ तपोघोरमुपातिष्ठतः श्रेयोभिपत्स्यसे ॥ ३२ ॥ इत्युक्तः स तपोघोरं जामदग्न्यः पितामहैः ॥ आस्थितः सुमहाभागो ययौ सिद्धिं च दुर्गमां ॥ ३३ ॥ इति श्रीमहाभारते आश्वमेधिके पर्वणि अनुगीता पर्वणि ब्राह्मणगीतासु त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३० ॥ ॥ ३१ ॥ ब्राह्मण उवाच त्रयैवैरिष्वो लोके न वधा गुणतः स्मृताः ॥ प्रहर्षः प्रीतिरानंदः स्वयस्ते सात्विका गुणाः ॥ १ ॥ तृष्णा क्रोधो भिसंरंभो राजसास्ते गुणाः स्मृताः ॥ श्रमस्तं द्राचमोहश्च त्रयस्ते तामसा गुणाः ॥ २ ॥ एतान्नि कृत्य धृतिमान्वाणसंघैरतं द्रितः ॥ जेतुं परानुत्सहते प्रशांता त्माजितेन्द्रियः ॥ ३ ॥ अन्नगाथाः कीर्त्तयंति पुरा कल्प विदो जनाः ॥ अवरीषेण यागीताराज्ञा पूर्वप्रशाम्यता ॥ ४ ॥ समुदीर्णेषु दोषेषु बाध्यमानेषु साधुषु ॥ जग्राह तत्साराज्यमंबरीषो महायशः ॥ ५ ॥

लंकठीये भारतभावादीपे त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३० ॥ ॥ ३१ ॥ दंतांस्तालुचेति श्लोकोक्तं तदद्याख्यं ब्रह्म प्रतिपाद्य तदयं बंधनाख्यं गुणत्रयमुक्षुणाहियमाह त्रय इत्यादिना गुणा इति शेषः गुणतः दत्तिभेदात् इष्टप्राप्तिनिश्चये यत्सुखं तत्प्रहर्षः इष्टप्राप्तौ यत्तत्त्वानंदः ॥ १ ॥ अभिसंरंभो द्वेषाभिनिवेशः ॥ २ ॥ निकृत्यच्छित्त्वा बाणसंघैः शमादिभिः ॥ ३ ॥ ४ ॥ दोषेषु रागादिषु साधुषु शमादिषु ॥ ५ ॥